

Menj át Jeruzsálemen, és rajzolj jelet a férfiak homlokára, akik sóhajtoznak és szomorkodnak a bűnök miatt, amelyek közöttük történtek. (Ez 9,4)

Íme, láttam a Bárányt, amint Sion hegyén állt, és vele száz-negyvennégyezren, akiknek az ő és Atyja neve a homlokukra volt írva. (Jel 14,1)

Mi a közös elem az első két szövegben? Honnan való az első és a második szakasz?

Imáink kezdetén jelöljük meg magunkat a keresztség jelével, rajzoljuk homlokunkra a kereszt jelét, ahogy keresztségünk napján tették, amiről Ezekiel is ír. Ne eresszük le kezünket előbb a szánkhoz vagy a szakállunkhoz, hanem emeljük homlokunkhoz, és mondjuk magunkban: „megjelöltük magunkat a pecsét jelével”. A keresztség pecsétje nem egyenértékű ezzel, de azon a napon, amikor megkereszteltek bennünket, valamennyiünk homlokára a kereszt jelét nyomták.

(Horsiesios atya [III-IV. sz.])

Hogyan kapcsolódik ez a szöveg az elsőhöz? Hogyan kapcsolódik össze a keresztség és a keresztvetés? Mi a „sphragis”?

Bármibe kezdünk, vagy bármit fejezünk be, bárhova indulunk, vagy bárhonnét távozzunk, öltözködésünknel s a saru felcsatolása-kor, mosdás-kor, étkezés-kor és lámpagyújtás-kor, a hálókamrába való visszavonulás-kor, leülés-kor vagy egyáltalán bármihez is fogunk, a homlokunkra apró kereszt jelet rajzolunk.

(Tertullianus: A koszorúról 3,4 [211 k.])

Miről tanúskodik ez a szakasz? Hogyan írja le a harmadik századi keresztvetést?

A kereszt jelét három ujjal kell vetni, mivel ezzel a Szentháromságot hívjuk – erről mondta a próféta: „az eget három ujjal ki mérte fel?” – mégpedig úgy, hogy fentről lefelé, majd jobbról balra mozgatjuk, mivel Krisztus az égből alászállt a földre, a zsidóktól pedig a pogányok közé ment.

(III. Ince pápa: De sacro altaris mysterio [1160-1216])

Hol és mikor keletkezett a fenti szöveg? Mi az általa leírt keresztvetés jellemzője? Miért különös ez? Hogyan kapcsolódik a szöveg a keleti egyház mai gyakorlatához?

Az összes angyalok is imádkoztak. Imádkozik az egész teremtmény. Imádkoznak a házi állatok, a vadak, és térdet hajtanak, és kijöve istállójukból vagy barlangjukból az égre néznek; szájuk nem tétlen, hanem felnyitják, kifújva párájukat. A madarak is az ég felé veszik röptüket, fölszállva fészükéből, és kezük helyett szárnyukat terjesztik ki kereszt alakban, és mondanak valamit, ami imádságnak tesztszik.

(Tertullianus: Az imádságról, 29 [160–225 k.])

Mi a célja Tertullianusnak a fenti érveléssel? Milyen kapcsolatot tételez a fenti szöveg az imádság és az imádság gesztusa között?

Az Úr napján állva imádkozunk, ezzel is kifejezve az eljövendő világ bizonyosságát. Más napokon térdet hajtunk, s így láthatóvá tesszük az emberi nem bűnben való elbukását. Amikor azonban felemelkedünk térdelő helyzetünkből, akkor Krisztus feltámadására utalunk, mely mindannyiunk örökrésze, s amelyet az Úr napján ünneplünk.

(Ankürai Nilus [430 k.])

Milyen gesztusokat ír le a fenti, 5. századi szöveg? Mit jelent az „Úr napja” kifejezés? Hogyan kapcsolódik össze az állás és az „Úr napja”?